

عنوان مقاله:

بررسی تطبیقی مصاحف قرآنی مکاتب شیراز و هرات در دوره های تیموری و صفوی

محل انتشار:

پژوهشنامه خراسان بزرگ، دوره 14، شماره 52 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 14

نویسندگان:

حسن علی فریدونی - کارشناس و امور ارزشیابی نسخ خطی کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی

فهیمة باب الجوائجی - عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات تهران

حبيب الله عظیمی - عضو هیات علمی پژوهشی و مشاور علمی رئیس سازمان اسناد و کتابخانه ملی

زهرا ابادری - عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران شمال

خلاصه مقاله:

مکتب های هنری ایرانی در دوره های مختلف تاریخی، ظهور و بروزشان بیشتر در نسخه های خطی به ویژه قرآن ها بوده است. در این پژوهش با هدف شناسایی ویژگی ها و تمایز مصاحف مکاتب شیراز و هرات دوره های تیموری و صفوی انجام گرفته و جامع آماری آن، ده قرآن دوره تیموری مکاتب هرات و شیراز و ده قرآن دوره صفوی، مکاتب هرات و شیراز است که به صورت هدفمند از میان مصاحف آستان قدس رضوی انتخاب شده اند. این پژوهش از نظر هدف توسعه ای و به روش توصیفی-تطبیقی و شیوه جمع آوری اطلاعات کتابخانه ای است. سوال اصلی این پژوهش، شناسایی مصاحف مکاتب شیراز و هرات دوره های تیموری و صفوی از طریق کدام ویژگی های نسخه شناسی امکان پذیر است؟ که از نتایج پژوهش می توان به: (۱) قالب طرح لوح فاتحه الکتاب، در مکتب هرات به طرح کتیبه مزدوج و در مکتب شیراز به طرح لچک و ترنج است. (۲) سرسوره ها در مکتب هرات به خط کوفی تزیینی و در مکتب شیراز به خط رقاغ است. (۳) دعاهاى اوراق بدرقه شامل افتتاح، ختم قرآن و فالنامه در مصاحف مکتب هرات و همچنین شیراز دوره تیموری اجرا نشده در حالیکه در مصاحف مکتب شیراز دوره صفوی اجرا شده است. (۴) نشان خمس و عشر در مکتب هرات به شکل دایره با کتیبه کوفی است و در مکتب شیراز نشان خمس به شکل بادامی و عشر به شکل دایره بدون کتیبه کوفی ترسیم شده است. (۵) در مکتب هرات گره بندی جداول پرکار و دارای تنوع طرح است و در مکتب شیراز بدون گره بندی و جداول ساده است.

کلمات کلیدی:

قرآن، مکتب هرات، شیراز

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/2030534>

